

ORDNING

FÖR

NYA ELEMENTAR-SKOLAN

i STOCKHOLM.

AF SKOLANS DIREKTION TILLS VIDARE ANTAGEN DEN 21 AUG. 1852.

JEMTE DERUTI INTILL 1853 ÅRS SLUT GJORDA TILLÄGG.

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS C. M. THINGREN,

1854.

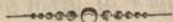
Förord.

Vid framställande af Nya Elementar-Skolans författning i form af en för detta läroverk gällande skolordning har Direktionen icke egentligen föreslagit eller antagit några nya stadganden, utan hufvudsakligen inskränkt sig att till ett helt sammanställa dels de stadganden, som tid efter annan blifvit gifna, vare sig genom Konungens nådiga skrivelser eller genom Direktionens beslut, dels det förfarande, som med Direktionens samtycke i vissa hänseenden småningom utbildat sig och inom skolan vunnit häfd, utan att Direktionen alltid i hvarje särskilt fall fattat formliga beslut derom. Då en del af dessa stadganden äro att anse såsom mera väsentligen bestämmande sjelfva grunderna för skolans författning, under det andra deremot blott åsyfta att gifva närmare föreskrifter i afseende på tillämpningen af dessa grunder, har Direktionen ansett endast de förra vara af beskaffenhet att böra underställas Konungens nådiga stadfästelse, men antagit, att de sednare borde efter omständigheterna kunna af Direktionen sjelf förändras, utan att underdånig framställning derom skulle i hvarje förekommande fall behöfva göras hos Konungen. Det är derföre de förra blifvit sammanställda i en särskilt författning, i form af Under-

dånigt Förslag till Stadga, hvarå Direktionen den 31 Augusti 1852 i underdånighet begärt nådig stadfästelse. De sednare innehållas deremot i hofföljande Ordning, hvilken äfven blifvit samtidigt med det förra till Konungen i underdånighet ingifven, likväl icke för att af Konungen i nåder fastställas, utan »på det att Konungen måtte få en fullständig kännedom om skolans inrättning och beskaffenhet samt tillika kunna pröfva, huruvida Direktionen af missförstånd om sin befogenhet åt sig föreslagit någon obehörig myndighet.» — Man har ansett sig böra meddela detta till upplysning, såväl om anledningen, hvarföre en skolordning för Nya Elementar-Skolan sålunda för närvarande framträder i tvenne särskilda författningar, som om det förhållande, hvaruti dessa stå till hvarandra inbördes.

I sammanhang härmed torde äfven böra nämnas, att Direktionen, under afvaktan på utgången af Konungens nådiga pröfning af dessa handlingar, antagit båda författningarne såsom tills vidare gällande till esterrättelse.

Mars 1854.

A.

Allmänna föreskrifter för Rektor och Lärare.

(Jemf. *Stadg.* §§. 5—10.)

§. 1.

Rektor åligger:

- a) att hafva närmaste tillsynen öfver skolan, så att hennes verksamhet fortgår på de tider och efter de föreskrifter, Skolans Stadgar och Direktionen bestämma, att lärarne fullgöra hvar och en sina skyldigheter, samt att lärjungarne, deras föräldrar och vårdare iakttaga, hvad skolan af dem fordrar;
- b) att, så ofta Rektor icke är hindrad genom flyttningsförhör i eget ämne, öfvervara dem, som af öfrige lärares hållas;
- c) att upprätta och oafbrutet fortsätta följande ordningsböcker öfver
  - 1) intagne lärjungar;
  - 2) deras under skoltiden ådagalagda uppmärksamhet och flit samt seder och uppförande;
  - 3) deras undergångna flyttningsförhör;
  - 4) deras klassifikation och betyg vid hvarje termins slut;
- d) till Direktionens Ordförande ofördröjligen afgifva de skrivelser till Direktionen, hvilka till Rektor aflemnas, samt att hos henne föredraga hvad Ordföranden bestämmer;
- e) att föra protokollet vid Direktionens sammankomster (enligt *Stadg.* §. 9);
- f) att utfärda betyg åt afgående lärjungar, när sådana begäras;
- g) att uppsätta och expediera Direktionens skrivelser;

- h) att förvara och ordna så väl ankomna skrivelser, som skolans protokoll och koncepterna till alla ifrån Direktionen utgångna handlingar;
- i) att sammankalla skolans lärare, leda deras öfverläggningar, samt i en särskilt anteckningsbok införa de beslut, som lärarne enligt §. 10 vid dessa sammankomster ega att fatta och hvilka för Direktionen uppvisas;
- k) att närmast vårda skolans alla tillhörigheter, hennes möbler och husgeråd, materialier för undervisningen, bibliotek, bokförlag m. m., samt förteckningar deröfver hålla;
- l) att besörja försäljningen af skolans bokförlag så väl omedelbarligen ur arkivet, som medelbart genom öfverenskomelse med bokhandlare;
- m) att uppbära och qvittera samt till kassavårdaren aflemna lärjungarnes afgifter;
- n) att genom insättning i Rikets Ständers Bank till Kongl. Räktekammaren inbetala den del af dessa afgifter, som bör till Statsverket ingå;
- o) att enligt Direktionens beslut föranstalta om inköp af skolans förnödenheter och om lagning af bristfälliga eller afskrifning af oanvändbara saker, samt betalning af inkommande och af Direktionen godkända räkningar;
- p) att upprätta och till Kammar-Rätten inom föreskrifven tid årligen aflemna skolans räkenskap;
- q) att till verkställighet befordre Direktionens stadganden och beslut rörande skolans förvaltning;
- r) att i de skolans angelägenheter, der Direktionens stadgar icke gifva uttrycklig ledning, lemna vederbörande omedelbar föreskrift till efterrättelse, intill dess Direktionen, hos hvilken ärendet ofördröjligen af Rektor anmäles, sitt beslut deröfver fattat (Se vidare §§. 3, 4, 8, 9, 10).

§. 2.

Utom hvad i Stadgan §. 8 föreskrifvet är, åligger hvarje lärare:

- a) att vid inträffande sjukdomsförfall, som genast hos Rektor anmäles, fullgöra, enligt öfverenskommen ordning, den ene den andres lärareplikter, intilldess särskilt lärare i den sjukes ställe hinner förordnas;
- b) att behörigen vårda och redovisa de böcker, kartor, plan-

- cher m. fl. undervisningsmedel, skolan honom till eget och lärjungarnes begagnande anförtror;
- c) att ordentligen bevista de sammanträden, Direktionen eller Rektor för skolans angelägenheter utsätter;
  - d) att ställa sig till noggrann efterrättelse, hvad skolans Statga, Ordning, Direktionen eller Rektor, rörande tjensten, föreskrifva.

§. 3.

Utom de böcker och anteckningar om lärjungarnes förhållande och framsteg, hvilka Rektor har att föra (§. 1, mom. c), åligger lärarne gemensamt, att i skolan föra följande trenne böcker, hvilka alltid böra genom Rektors försorg vara i skolan för lärarne tillgängliga, nemligen:

- a) en hufvudbok öfver de anmärkningar vid lärjungarnes uppförande och flit, hvilka lärarne finna sig föranlåtna att gifva, hvaruti anmärkningarne för hvarje gång i ordning efter tidsföljden inskrifvas af den lärare, som gifver anmärkningen (*Anmärkningsliggare*);
- b) en hufvudbok öfver lärjungarnes närvaro och frånvaro, i hvilken vid hvarje lärotimmas slut de för tillfället frånvarande lärjungarne antecknas af den avslutande läraren (*Frånvaros-Längd*);
- c) en hufvudbok öfver lärjungarnes flyttningsförhör, der hvarje sådant, som blifvit godkänt, jemte dagen och det meddelade betyget, inskrifves af den förhörande läraren (*Förhörsbok*).

§. 4.

Medelst anslag å särskilta i lärosalen befintliga tafkor böra dessutom följande underrättelser genom Rektors försorg städe vara till allmän kännedom skriftligen kungjorda, nemligen om

- a) de ämnen och kurser, som tillhöra hvarje klass;
- b) läseordningen;
- c) ordningen och tiderna för talöfningarne;
- d) lärjungarnes ordning dels efter klasser samt högre och lägre rum inom desamma, dels efter nummerföljden af deras i skolan innehafvande skåp;
- e) tjenstgörande ordningsmän.

§. 5.

Direktionen fördelar skriföfningarne (*Stadg.* §. 25) mellan lärarne, sedan de förslag derom afgifvit, enl. §. 26.

§. 6.

- a) Fördelningen af lärarnes åligganden i afseende på morgonbönens förrättande (*Stadg.* §. 21) uppgöres för hvarje termin mellan lärarne inbördes efter den grund, att läraren i kristendom ständigt må hafva 3:ne dagar i veckan, öfrige hufvudlärare deremot vaxelvis förrätta morgonbönen de öfriga 3:ne dagarna på det sätt, att 3:ne af dem för hvarje termin åtaga sig en veckodag hvar. Hvilka böcker af den Heliga Skrift härvid skola af hvarje lärare genomgås och förklaras, bestämmas äfven vid hvarje termins början efter gemensam öfverläggning mellan lärarne.
- b) Vid läsningens slut för dagen förrättas bönen af samma lärare, som har avslutningen.

§. 7.

Lärarne öfverenskomma likaledes vid hvarje termins början om fördelningen sig emellan af de förrättningar vid lärotimmarnes slut, i afseende på de frånvarande lärjungarnes upptecknande samt avslutningen för dagen, hvarom nedanför (§. 70) stadgas.

§. 8.

Rektor och lärare äro gemensamt ansvariga för upprätthållandet af skolans ordning och tukt. Fördenskull böra de fasta noggrann uppmärksamhet på lärjungarnes uppförande och flit; sorgfälligt vaka öfver deras ordentlighet och sedlighet, ej blott inom skolan, utan, så vidt sig göra låter, äfven utom densamma; föreläsa dem med goda efterdomen; uppmuntra och förmana dem till sorgfälligt iakttagande af deras plikter, på tjenligt sätt tillrättvisa de felande, och i allmänhet understödja såväl hvarandra, som föräldrar och vårdare i omsorgen för ungdomens kristliga uppfostran.

§. 9.

Då de anmärkningar rörande lärjungarnes förhållande, hvilka lärarne uti anmärkningsböckerna införa (*Stadg.* §. 55), afse icke blott bestraffning till rättelse, utan äfven, genom

anmärkningarnes delgifvande hvarje vecka åt föräldrar och vårdare, underhållande af samverkan emellan hemmet och skolan för lärjungens sedliga uppfostran, så böra lärarne, på det att detta dubbla ändamål må vinnas, tillvägagå med rättvisa och kärleksfullt, men allvarligt sinne. Ehuru fullt bestämda och för hvarje särskilt fall tillräckliga föreskrifter för utöfningen af lärarnes grannliga plikt i detta afseende icke kunna gifvas, enär deras tillämpning på oväldigt och syftesenligt sätt ändå alltid förnämligast måste bero på lärarens eget mogna omdöme och faderliga sinnelag, under behörigt afseende på hvarje lärjunges lynne, böra likväl vid undersökning om lärjungarnes förseelser och deras bestraffande följande allmänna grunder tjena till hufvudsaklig ledning för förfarandet, likasom för lärarnes inbördes förhållande dervid till hvarandra och till Rektor:

- a) Den lärare, som för tillfället meddelar undervisning eller förrättar bön i skolan, vakar öfver ordningen inom densamma och, när flere lärare samtidigt tjenstgöra på lärummet, alla samfält.
- b) Läraren tillrättavisar och varnar de felande, och bestraffar efter omständigheterna med skriftlig anmärkning förseelser, dem han sjelf varseblifvit samt, efter skedd undersökning, dem, som hos honom anmälas. Skulle vid en sådan undersökning visa sig, att inträffad oordning står i oskiljaktigt sammanhang med andra, som för längre eller kortare tid sedan begångna, tyda på ett i skolan djupare inrotadt oskick och således fordra en vidsträckt ransakning, bör läraren sådant förhållande hos Rektor anmäla, hvilken antingen ensam eller i samråd med läraren eger att detta undersöka och beifra, eller i mera betänkliga fall till Direktionens afgörande hänskjuta.
- c) Skolans lärare böra, när anledning dertill förekommer, låta sig angeläget vara, att bibringa lärjungarne insigt af deras plikt att, utan hemliga angifvelser eller kamraters baktalande, öppet och ärligt för vederbörande ordningsmän, lärare eller rektor anmäla inträffade oordningar på det dessa icke må af en illa använd kamratskapskänsla fördöljas.
- d) Lärarne böra ock, vid de undersökningar, som af dem anställas, tillvägagå så öppet och faderligt, att de hvarken ingifva lärjungarne skygghet för lärarne, eller misstroende till kamraterna.

- e) De fel i lärjunges förhållande, hvilka läraren anser sig böra med skriftlig anmärkning bestraffa, skola vid avslutningarne offentligen kungöras.

§. 10.

- a) En gång i veckan sammanträda lärarne med rektor i skolan till gemensam öfverläggning om hennes angelägenheter. Härvid granskas äfven alla lärjungarnes anmärkningsböcker, lärarne meddela hvarandra sina iakttagelser rörande lärjungarnes uppförande och flit, öfverlägga om tjenligaste sättet att rätta det felaktiga, samt besluta om de varningar eller nedflyttningar (*Stadg. §. 57*), hvartill de anse sig hafva skäl.
- b) Besluten vid dessa och andra sammanträden mellan lärarne fattas efter flesta rösterna. Blifva dessa lika delade, är Rektors afgörande.

§. 11.

Åtta dagar före hvarje termins slut inforrdar Rektor följande uppgifter, att af lärarne inom utsatt tid till honom aflemnas, nemligen:

- a) om samtliga lärjungarnes under terminen ådagalagda uppförande och flit (enligt §. 53 o. 54);
- b) om deras i särskilda ämnen gjorda framsteg (enligt §. 54).
- c) om de under terminen såsom undervisare använde lärjungarnes dervid ådagalagda skicklighet och nit (enligt §. 55).

§. 12.

Derest de af särskilda lärare gifna betyg för uppförande eller flit utfallit olika, sammankalle Rektor samtelige lärarne, för att efter gemensam öfverläggning bestämma lärjungens hufvudbetyg.

§. 13.

- a) Önskar lärare att hos Direktionen framställa någon skolans angelägenhet, bör han densamma först hos Rektor anmäla, hvilken vid sammanträde ofördröjligen derom inhämtar de öfrige lärarnes mening, för att denna må i sammanhang med det väckta förslaget Direktionen föredraga, hvarje lärare dock obetaget att vid Direktionens

sammankomster omedelbart göra de förslag, rörande skolans angelägenheter, hvar till förekommade ämnen eller öfverläggningar gifva anledning.

- b) Lärare, som anser sig hafva skäl till klagomål öfver Rektor, må omedelbart hos Direktionens Ordförande sådant andraga.

B.

Läroplan.

(Jemf. *Stadg.* §§. 11—27.)

§. 14.

De enligt *Stadgan* (§§. 11—14) till skolan hörande läroämnen fördelas, med afseende på läroböcker, undervisningsmedel och öfningar uti kurser hörande till de särskilda klasserna (*Stadg.* §§. 15, 36, 37), på det sätt bilagan vid denna Ordning utvisar. (*)

§. 15.

Hvarje lärare, som leder undervisningen i något läroämne, eger att efter egen pröfning ordna lärjungarne uti läslag för det eller de läroämnen, som han sköter (*Stadg.* §. 16), men göra dervid hufvudsakligt afseende på, att de lärjungar, som uti ämnet lika framskridit och hafva någorlunda lika förmåga att fortgå, förenas i läslag, så länge detta förhållande varar, samt att ingen lärjunge, så vidt möjligt är, må annorlunda än undantagsvis och för en kortare tid sakna kamrater i läslaget.

§. 16.

Hvarje lärare tillsätte efter egen pröfning undervisare för de särskilda läslag, hvilkas undervisning och förhörande han icke personligen medhinner (*Stadg.* §. 17). Undervisare kan, efter lärarens godtfinnande, antingen tillsättas för längre tid, eller blott för tillfället. Då undervisare för längre tid förordnas, sker det efter samråd mellan lärarne till förekommande af samma lärjunges begagnande i alltför många ämnen på en gång. Men då vixelundervisningen icke

(*) Se *Lärokurser för Nya Elementar-Skolan 1853.*

är att anse blott såsom en nödhjelp för läraren, utan tillika måste betraktas såsom ett i och för sig viktigt uppfostringsmedel för lärjungarne, böra lärarne tillse, att hvarje lärjunge varder, i sinom tid och i mån af sin förmåga, på ett eller annat för honom lämpligt sätt, till mindre försigkomna kamraters undervisare använd.

§. 17.

- a) Skolans lärotimmar (*Stadg.* §. 20) äro i hvarje vecka följande, nemligen:
måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar: kl. $\frac{1}{8}$ —10 f. m., kl. $\frac{1}{11}$ —1 och kl. 3—5 e. m.; samt
onsdagar och lördagar: kl. $\frac{1}{8}$ —10 f. m. samt kl. $\frac{1}{11}$ — $\frac{1}{2}$ e. m.
- b) Offentliga flyttningsförhör (*examina*) anställas i skolan i mån af skeende anmälanden onsdagarne från kl. 4—6 och lördagarne från kl. 3—5 e. m.
- c) Talöfningar hållas i skolan hvarje lördagseftermiddag (*Stadg.* §. 24). Så länge skolan är inskränkt till en enda sal, verkställas de från kl. 5—7 e. m., då flyttningsförhören för dagen böra vara avslutade.

§. 18.

- a) Så länge skolan saknar eget rum för Gymnastik, öfvas ungdomen deri (*Stadg.* §. 20) på de tider, hvarom öfverenskommelse kan träffas med Kongl. Gymnastiska Central-Institutet eller med annan Gymnastikinrättning.
- b) För de lärjungar, hvilkas vårdare det åstunda, beredes under sommarledigheten ifrån och med den 1:sta Juli till medlet af September tillfälle att, utan särskilt afgift, erhålla öfning i simkonsten vid någon af stadens siminrättningar, en timma hvarje söknedag.

§. 19.

- a) Hvar lärare skall för hela skolorgdomen leda undervisningen i det läroämne, som blifvit honom anförtrodt, icke blott så, att han för alla anordnar densamma samt för större kretsar tyder och förklarar sitt ämne, utan ock pröfvar, utvecklar och stadgar hvarje särskilt lärjunges insigt deri, omedelbart i de läslag, hvilka han sjelf under-

- visar och förhör, medelbart genom biträdande lärare, adjunkt eller undervisare i hvart och ett af de öfriga.
- b) Lärarne böra härvid icke blott genom frågor utröna, hvad lärjungarne själfverksamt ur läroboken öfverläst och uppfattat, utan äfven och förnämligast bemöda sig, att samtalsvis lifva deras håg, väcka och underhålla deras uppmärksamhet, samt derunder förhjelpa dem att i en levande åskådning förnimma, med egen eftertanke uppfatta och begripa, samt redigt uttrycka innehållet och sammanhanget af hvad lärokursen såväl i sin helhet, som i hvarje del, framställer.
- c) Hvar lärare bör dessutom, till befordrande af lärjungarnes öfning i modersmålets rätta bruk, vid all undervisning låta sig angeläget vara att vänja lärjungarne vid att uttrycka sig rent, ljudeligt, språkriktigt och tydligt.

§. 20.

Lärarne böra uppmuntra lärjungarne till flitig hemläsning såsom nyttig och nödig både till förberedelse för den undervisning, som i skolan meddelas, och till liflig erinran deraf, samt i båda fallen till berömlig täflan med kamrater och säker befordran af egna framsteg. Men hemlexor må under vanliga förhållanden ingen lärare ålägga, med undantag af ämnen för talöfningar (§. 22), samt de skriföfningar, öfversättningar och uppsatser på modersmålet eller något främmande språk, hvilka (*Stadg.* §. 25) böra hemma utarbetas.

§. 21.

Befinnes likväl en lärjunge uti något läroämne icke hafva inom loppet af högst $1\frac{1}{2}$ år genomgått den lärokurs, som hörer till hans klass, så att han deruti kan flyttningsförhör undergå, må han af läraren uti det ämnet få sig hemlexor förelagda, sedan denne anmält förhållandet hos Rektor, som härvid må tillse, att sådan hemläsning icke åläggas samma lärjunge i flera ämnen på en gång.

§. 22.

I talöfningarne (§. 17. c) deltaga lärjungarna från och med deras uppflyttning i skolans andra klass, och indelas med afseende på dem särskilt för hvarje språk, hvori sådan öfning eger rum, uti 3:ne afdelningar, nemligen:

- a) den *lågsta*, för hvilken talöfningen inskränkes till ljudelig uppläsning ur minnet af förut öfverlästa stycken på prosa eller yers eller beggedera, efter omständigheterna, hvarvid hufvudsakligt afseende fästes på rent och tydligt uttal samt i möjligaste måtto äfven på riktigt uttryck dervid;
- b) den *mellersta*, för hvilken uppläsning ur minnet af öfverlästa stycken i likhet med den första afdelningen, omvexlar med muntelig redogörelse för innehållet af ett eller annat dertill af läraren utvaldt stycke, under vägledning af hans frågor; samt
- c) den *öfversta*, för hvilken talöfningen derjemte må bestå uti mera sammanhängande föredrag, dels till kort redogörelse för innehållet af något utförligare arbete, dels till utvecklande af något för sådant ändamål utvaldt ämne, äfvensom någon gång uti disputation öfver utgifna teser.

§. 23.

- a) Vid hvarje termins början bestämma vederbörande lärare, efter lärjungarnes större eller mindre framsteg, deras fördelning på afdelningar för talöfningarne i de särskilda språken.
- b) Den öfversta afdelningen i de svenska talöfningarne må efter behof kunna ytterligare fördelas i tvenne underafdelningar, hvilka i sådant fall hafva, i stället för en gemensam, hvar sin särskilda talöfning.

§. 24.

Enligt de grunder Direktionen fastställt (*Stadg.* §. 24) uppgör Rektor vid hvarje termins början ordning för talöfningarne, hvarvid iakttages:

- a) Att talöfning i samma språk i allmänhet hålles blott med en afdelning hvarje gång, med undantag likväl af första och mellersta afdelningarne, hvilka en eller annan gång om året må hafva gemensam talöfning, såväl i modersmålet som i främmande språk. Då samme lärare sköter undervisningen både i engelska och franska språken, må talöfningarne i dem vara gemensamma för motsvarande afdelningar.
- b) Att talöfningarne fördelas i möjligaste måtto till lika an-

tal emellan skolans lärare, den i naturkunnigheten och adjunkten derunder inbegripne.

- c) Att förhållandet emellan talöfningarnas antal i de särskilda språken och för hvarje afdelning blifver under loppet af ett år följande:

Afd.	Svenska.	Tyska.	Engelska o. Franska.	Latin.
I.	5.	2.	2.	1.
II.	5.	2.	2.	2.
III.	3.	2.	2.	2.
	<u>13.</u>	<u>6.</u>	<u>6.</u>	<u>5.</u>

§. 25.

- a) De lärjungar, som afslutat de tvenne första kurserna i skrifkonst, skola för handstilens utbildande, utom skolans lärotimmar, hemma skriva profsidor, hvilka på bestämda tider i skolan för skrifläraren till godkännande uppvisas (*Stadg.* §. 25). Sådana profsidor, upptagande hvar och en minst ett halft ark skrifpapper, skola för skrifläraren till godkännande uppvisas: 1:o Af alla ofvannämde lärjungar, som icke redan börjat skriföfningar i flere språk, än svenska och tyska, en gång i veckan; 2:o Af alla, som utom svenska och tyska skriföfningar äfven börjat sådana i något annat språk, men likväl icke ännu hunnit till 6:te klassen och der skriva latin, en gång hvar 14:de dag; 3:o Af alla, som hunnit till 6:te klassen eller derutöfver, samt skriva latin, en gång i månaden.
- b) Stilen i lärjungarnes öfversättnings- och afhandlingsböcker förses med samme lärares gillande vitsord, förutom hvilket de icke må till vederbörande språklärares rättande öfverlemnas. Skriföfning, som blifvit ogillad, skall af lärjungen omskrivas inom viss af skrifläraren utsatt tid, och, efter erhållen anteckning om hans gillande, ofördröjligen till vederbörande språklärare afgifvas.

§. 26.

- a) Lärarne i modersmålet och retorik, samt i tyska, engelska, franska och latinska språken skola, enhvar för sitt ämne, gifva dem bland lärjungarne, som hunnit till de lärokurser i hvarje språk, med hvilka skriföfningar böra

förenas, antingen passande stycken till öfversättning från ett främmande språk till modersmålet eller omvänt, eller också ämnen för fri behandling efter lärjungarnes insigt och förmåga, att dem dels i skolan, dels hemma utarbета och inskrifva i särskilda för hvar språk häftade skrifböcker, hvilka sedermera af vederbörande lärare granskas (*Stadg.* §. 25).

b) Härvid iakttages:

1) att skriföfningarne i modersmålet börja, så snart lärjungan inträdt uti 3:dje klassens kurs; i tyska språket, så snart lärjungan i 3:dje klassens kurs framskridit så långt, att läraren anser honom kunna begynna med språkets skrifvande; i engelska språket, vid hans inträde i 4:de klassens kurs; i franska språket, innan lärjungan avslutat 4:de klassens kurs; samt i latin, under genomgåendet af 5:te klassens kurs;

2) att de första skriföfningarne i hvarje språk utföras i skolan under lärarens ögon, på hvilken ankommer att, med afseende å lärjungans framsteg, bestämma, när utarbetningen må begynna att hemma verkställas;

3) att skriföfningar i modersmålet och i tyska språket utföras af de lärjungar, som befinna sig i 3:dje, 4:de, 5:te eller 6:te klassernas kurser, hvarannan vecka, men af de lärjungar, som avslutat 6:te klassens kurs, deremot endast hvar fjerde vecka;

4) att skriföfningar i engelska språket utföras af lärjungar i 4:de och 5:te klassernas kurser hvarannan vecka, men af lärjungar, som avslutat 5:te klassens kurs, endast hvar fjerde vecka;

5) att skriföfningar i franska språket likaledes utföras hvarannan vecka i 4:de, 5:te och 6:te klassernas kurser, men endast hvar fjerde vecka af dem, som avslutat 6:te klassens kurs;

6) att skriföfningar i latinska språket utföras en gång i veckan, ifrån det läraren anser lämpligt att låta lärjungan under genomgåendet af 5:te klassens kurs göra början dermed; samt

7) att skriföfningarnes granskande och rättande skall, efter behof och under behörigt afseende på de studier, åt hvilka hvarje lärare företrädesvis egnat sig, fördelas emellan hufvudlärarne i de särskilda språken och biträ-

dande lärare eller adjunkt så, att arbetet blifver emellan dem i möjligaste måtto jemnadt.

§. 27.

Hvar lärjunge skall i skolan sysselsätta sig med de särskilda läroämnena på de tider, läseordningen föreskrifver. (Stadg. §. 26).

Undantag härifrån medgifvas i följande fall:

- A) När lärjunge i något ämne afslutat 6:te klassens kurs, må han på de dertill i läseordningen för de högre klasserna anslagne timmar kunna, så vidt läraren det medgifver, i skolan sysselsätta sig med något annat läroämne.
- B) När lärjunge afslutat alla till 6:te klassen hörande kurser, och lärarne anse honom i afseende på seder och flit så stadgad, att af honom kan väntas, det friheten från vissa skoltimmar skall rätt brukas till hemarbete, må ledighet från en del af skolans lärostunder beviljas honom (Stadg. §. 20. c) på det sätt:
  - a) att lärjunge, som läser både latin och grekiska, fortfarande deltager 1:o i *alla* åt de gamla språk, som han läser, för hans klass anslagna lektioner, 2:o uti minst en lektion i veckan uti ettdera af franska eller engelska språken, 3:o i ettdera af de matematiska ämnena, äfvensom 4:o vexelvis, efter eget val, i minst ett af de öfriga kunskapsämnena;
  - b) att lärjunge, som af de gamla språken endast läser latin, fortfarande deltager i alla lektioner, som äro anslagna åt latin, franska och engelska språken, åt ettdera af de matematiska ämnena, samt åt ett af de öfriga ämnena, mellan hvilka lärjungen må vexelvis välja;
  - c) att lärjunge, som icke läser något af de gamla språken, deltager i alla lektioner, som äro anslagna åt franska, engelska samt ettdera af tyska och svenska språken, åt ettdera af de matematiska ämnena, samt minst ett af de öfriga ämnena, mellan hvilka lärjungen må vexelvis välja;
  - d) att alla dessa lärjungar dessutom deltaga uti de lektioner i språk eller retorik, då uppgifter för ämnesskrifning utgifvas, ledning för deras behandling meddelas eller de skriftliga arbetena skola med dem genomgå;
  - e) att frihet från öfriga lärotimmar tills vidare på försök medgifves, då de lärjungar, som vilja sig deraf begagna,

under lärarens ledning öfverenskomma om ämnenas omvexling på sådant sätt, att lärjungarne i möjligaste måtto liktidigt följa lärotimmarna i samma ämnen. Den här medgifna friheten kan när som helst af lärarne frångåas den lärjunge, som befinnes hafva densamma missbrukat, vare sig till lättja eller till dåligt uppförande utom skolan.

§. 28.

Allmän ledighet från skolundervisningen må, utom på de tider, som genom skolans Stadga (§. 27) äro bestämda, medgifvas Fetsisdagens eftermiddag, samt den 1 Maj från kl. 10 f. m.

§. 29.

Med de lärjungar, som sig dertill anmäla, anställa lärarne, när de under sommarledigheten vistas i staden, äfven då pröfningar och förhör (enligt Stadg. §. 41) likasom under terminen, samt läraren i naturkunnigheten derjemte äfven botaniska exkursioner.

C.

Intagning.

(Jemf. Stadg. §§. 28—32.)

§. 30.

Så länge skolan begagnar sin nuvarande lärosal, må antalet af hennes närvarande lärjungar icke öfverstiga 100.

§. 31.

Är tillräckligt antal inträdessökande icke redan anmaldt, tillkännagifves genom allmänna tidningarne, huru många ledigheter i skolan hvarje gång finnas, jemte villkoren för inträde deri.

§. 32.

Äro till inträde i skolan dels ifrån hufvudstaden, dels ifrån landsorterna, flera gossar anmälde, än som på en gång kunna i skolan intagas, så fördelas dessa i 2:ne hufvudklas-

ser, af hvilka den ena innefattar dem, som äro hemma i hufvudstaden, den andre dem, som hafva sitt hem i landsorterna, samt hvardera af dessa hufvudklasser i 3:ne åldersafdelningar, nemligen:

den yngsta, innefattande gossar mellan . . . 8—10 år,
den mellersta . . . . . 10—12 „
den äldsta . . . . . öfver 12 „

§. 33.

Vid inträffande ledighet skall de anmäldes intagning ske så, att af tre ledigheter en besättes ur hvarje åldersafdelning.

§. 34.

Antingen intagning sker af gossar från hufvudstaden eller landsorterna, skall inom hvarje afdelning företrädet räknas efter längden af den tid, som de varit anmälda; men finnes inom samma åldersafdelning bror eller bröder till någon af skolans lärjungar, pröfvar Direktionen, om han eller de, ehuru senare anmälda, likväl må, framför de öfriga, i skolan intagas. Rubbas derigenom det stadgade förhållandet mellan antalet af lärjungar från hufvudstaden och landsorterna, skall sådant vid nästa intagning rättas.

§. 35.

Om den för inträde förhörde (*Stadg. §. 31*) af samtliga lärarne, eller ock med undantag af blott en, godkännes, varder gossen antagen; men om han af tvenne lärare underkännes, utesluten.

§. 36.

Med gosse, som blifvit vid inträdesförhöret godkänd, anställs af vederbörande lärare särskilta pröfningar i hvarje ämne, han redan påbörjat. Derefter bestämmes, på grund af gossens ådagalagda kunskaper, med hvilken kurs i hvarje ämne han skall i skolan begynna, hvilket af lärarne antecknas på en gemensam, af Rektor utfärdad lista, som gossen, efter särskilt undergångna förhör af vederbörande lärare, till rektor öfverlemnar. Med afseende på de kurser, hvarmed gossen, enligt lärarnes utlåtanden, kommer att i särskilta ämnen sysselsättas, bestämmer Rektor derefter den klass i

skolan, han skall tillhöra, uppförer honom på förteckningen öfver lärjungarne nederst i den klass, der han insättes, bestämmer hans nummer, samt tilldelar honom läseordning, anmärkningsbok, förhörstabell och bokskåp med tillhörande nyckel.

§. 37.

- a) Gosse, som uti inträdesförhöret (*Stadg.* §. 31) blifvit underkänd, må icke förr, än 2 månader derefter, till intagning i skolan vid ny ledighet komma i åtanka.
- b) Kan till intagning anmäld gosse icke godkännas uti innanläsning, när han 3:ne gånger profläst och då minst 2 månader förflutit emellan hvarje kallelse till sådant förhör, må samma gosse icke vidare till intagning förekomma förr, än sedan alla öfrige anmälde först blifvit intagne.

D.

Flyttning.

(Jemf. *Stadg.* §§. 33—39).

§. 38.

Så snart lärjunge för vederbörande lärare genomgått flyttningsförhör (*Stadg.* §. 41) uti alla de lärokurser, som höra till en viss klass, anmäle han sig med sina dervid erhållna hetyg hos Rektor, som följande dagen verkställer hans uppflyttning till högre klass, inför namnet bland hithörande lärjungar å den i skolan anslagna förteckning (*Stadg.* §. 37), samt tillkännagifver det för ungdomen.

§. 39.

Om lättja eller sjelfsvåld fördröja lärjunges framsteg och göra skolans undervisning för honom overksam, eller om lärjunge i 2:ne år tillhört samma klass, anmäle Rektor förhållandet hos Direktionen, som, efter lärarnes hörande, förfare jemlikt *Stadg.* §. 39.

§. 40.

Sedan lärarne hvar för sitt ämne hafva vid terminens slut åt hvarje lärjunge gifvit de i tal uttryckta kunskaps-

betygen (§. 54), och Rektor för hvar lärjunge sammanlagt dessa till ett enda tal, hvilket utgör gossens allmänna kunskapsbetyg, ordnar Rektor lärjungarne efter dessa vitsord på det sätt, att den, som har högre kunskapsnummer inom samma klass, får rum öfver den, hvars kunskapsnummer kommer hans närmast. De, som tilläfsventyrs hafva lika kunskapsnummer, flyttas intill hvarandra, dock så, att den, som förut sutit öfver en annan, bibehåller detta företräde. (Jemför *Stadg.* §. 38).

§. 41.

Dagen före den sista i hvarje termin upphörer undervisningen vid middagen, då Rektor för lärarne och ungdomen tillkännagifver, på hvilken tid följande dagen, de skola i lärosalen församlas till den högtidlighet, hvarmed terminen afslutas.

§. 42.

Vid terminens afslutande leder en af Direktionens medlemmar förrättningen efter följande ordning:

1) Sång, hvilken musikläraren anförer, och bön, som af Rektor göres.

2) Lärjungarnes flyttning, hvarvid enhvar, sittande i den ordning, han under terminen innehåft, uppropas af Rektor, efter den nya ordning, som erhålles, och sedan denne tillkännagifvit de undfångna kunskapsbetygen, intager sin derefter rättade nya plats.

3) Ordföranden förmäler, om något af vigt för skolan under terminens lopp sig tilldragit, samt hemförlofvar ungdomen.

4) Bön och sång, likasom vid förrättningens begynnelse.

E.

Pröfningar och Förhör. Betyg.

(Jemf. *Stadg.* §§. 40—46).

§. 43.

Öffentligt flyttningsförhör (*Stadg.* §. 36) eller dithörande profs afläggande må uti teckning, sångfärdighet och

skrifkonstens första kurs, så länge skolan är inskränkt till sina nuvarande rum, ske under de åt dessa ämnen anslagna lärotimmar, men skall uti alla andra kurser verkställas på de dertill (*Stadg. §. 20. b*) särskilt anslagna tider.

§. 44.

- a) Det proffförhör (*tentamen*), som bör föregå hvarje offentligt flyttningsförhör (*examen*), skall, sedan lärjunge sig dertill hos vederbörande lärare anmält, af denne ofördröjligen anställas (*Stadg. §. 41*).
- b) Proffförhör må efter lärarens godtfinnande ske, antingen i skolan eller hemma hos läraren, men får icke anställas under hans offentliga lärotimmar.
- c) Lärjunge, som åtnjuter den ledighet, hvilken §. 27 *B* medgifver, må kunna derunder af ledig lärare proffförhöras, äfvensom dylikt förhör må, då annan tid dertill icke finnes, kunna ske under annan lärares lektion, dock utom skolan och endast när den läraren anser sig kunna utan olägenhet för undervisningen sådant medgifva.

§. 45.

Anser lärare vid anställdt proffförhör lärjungens kunskaper otillräckliga i den ämneskurs, hvori han begärt att offentligt flyttningsförhör undergå, råde han (*Stadg. §. 41*) lärjungen att detsamma uppskjuta, tilldess han hunnit fullständiga insigter deri förvärfva. Skulle lärjungens vårdare, efter härom erhållen kännedom, det oaktadt begära, att lärjungen måtte få försöka det offentliga förhöret, må läraren icke vägra att om dess verkställighet meddela Rektor den anmälan, som i Stadgan §. 41 omförmäles. Vid sådant förhör skola såväl Rektor som vårdaren vara tillstädes. Uteblifver den senare, förfaller frågan om förhöret.

§. 46.

Anmälan om offentligt flyttningsförhör aflemnar lärjungen till Rektor senast dagen före den, då det skall anställas; i annat fall uppskjutes det till nästföljande förhörsdag.

§. 47.

Efter de anmälanden om flyttningsförhör, hvilka inom föreskrifven tid till Rektor inkommit, upprättar han för

hvarje examensdag en förhørslista, hvarå utsättes *a*) hvilken dag och timma, *b*) i hvilka läroämnen och kurser, samt *c*) med hvilka lärjungar flyttningsförhör komma att anställas. Förhörslistan skall till allmän kännedom vara på skoldörren anslagen från kl. 10 f. m. samma dag, då förhöret skall hållas.

§. 48.

Vid proffförhör och offentligt flyttningsförhör anställande, bör hvarje lärare, så ofta ämnets beskaffenhet sig deråt egnar, äfven förelägga lärjunge frågor till skriftligt besvarande, afpassade efter hans olika utvecklingsgrad inom de särskilda klasserna.

§. 49.

Lärare må icke samtidigt hålla offentligt flyttningsförhör i olika kurser eller med flere än 5 lärjungar; dock må läraren under det muntliga förhöret med en afdelning låta lärjungar i en annan, då skrifning, ritning, räkneexempels utförande eller frågors skriftliga besvarande förekomma, sig dermed samtidigt sysselsätta.

§. 50.

- a) Offentligt flyttningsförhör för ensam lärjunge må icke avslutas på kortare tid än $\frac{1}{2}$ timma, och om flere lärjungar på en gång undergå sådant förhör, icke på kortare tid, än att minst $\frac{1}{2}$ timma användes till muntligt förhör med hvarje särskilt lärjunge.
- b) Samme lärare må på en dag anställa trenne, men icke flere, offentliga flyttningsförhör efter hvarandra, om kurserna äro af ringare omfång och om hela antalet af lärjungar icke öfverstiger 10.

§. 51.

Efter slutadt flyttningsförhör tillkännagifver läraren, om han *godkänner* eller *underkänner* lärjungens ådagalagda kunskaper.

I förra händelsen betecknar läraren såväl å förhörslistan för dagen och uti den i skolan förvarade förhörsboken, som uti lärjungens egen examenstabel, huru han funnit beskaffenheten af dennes kunskaper. Det sker genom införande af siffran 2 för berömliga, och siffran 1 för godkända insigter.

§. 52.

Betyg för *uppförande* gifves vid hvarje termins slut, och betecknas med

<i>a</i> : utmärkt godt	} uppförande.
<i>ab</i> : mycket godt	
<i>b</i> : godt	
<i>bc</i> : ojemnt	
<i>c</i> : dåligt	

§. 53.

Betyg för *flit* gifves vid hvarje termins slut, och betecknas med

<i>a</i> : berömlig	} flit.
<i>ab</i> : med beröm godkänd	
<i>b</i> : godkänd	
<i>bc</i> : försvarlig	
<i>c</i> : ringa	

§. 54.

A) Betyg om gjorda framsteg i skolans läroämnen gifvas likaledes vid hvarje termins slut och betecknas med siffror på följande sätt:

1) Lärjunges framsteg prövas och uppskattas med noggrannt afseende, icke blott på huru *mycket* af ett ämne, utan ock på huru *väl* det är läst. För att beteckna framstegens olika vidd och beskaffenhet, för hvarje ämnes kurs i hvar klass, gifvas (utom i skrifkonst, teckning och musik) 4 betygssiffror, nemligen: för 1:a kursen 1, 2, 3, 4, för andra kursen af samma ämne 5, 6, 7, 8, för tredje kursen 9, 10, 11, 12, o. s. v.

2) Så snart lärjunge undergått förhör och blifvit godkänd i en lärokurs, utmärkes hans framsteg med lägsta siffran för närmast högre kurs; så att han genast, efter godkändt flyttningsförhör från 1:a kursen, erhåller betygssiffran 5 och i mån af vidare framsteg inom denna kurs 6, 7, 8, efter godkändt flyttningsförhör från andra kursen betygssiffran 9, och i mån af vidare framsteg 10, 11, eller 12 o. s. v., tildess han, efter godkändt förhör för sista kursens fulländning erhåller, om denna är i ordningen den 8:de, betygssiffran 33, o. s. v.

3) I skrifkonst, som blott för de tvenne lägsta klasserna har särskilda kurser, användes för hvardera tvenne

betygssiffror; hvartill komma för lärjungar, som äro öfver 2:dra kursen, 4 betygssiffror, hvilka läraren, efter lärjungarnes större eller mindre skicklighet, dem tilldelar.

4) I teckningsämnet, indeladt i 7 kurser, har den första blott betygssiffran 1, men enhvar af de högre, tvenne betygssiffror, så att den lärjunge, som nöjaktigt redovisat för 7:de kursen, erhåller siffran 14. Dock kan en ovanligt skicklig lärjunge i högsta kursen utmärkas med en utomordentlig betygssiffra, så att han får 15.

5) I musikämnet, indeladt i 4 kurser, gällande för alla lärjungar, jemte särskilda öfningar för de med sångröst begåfvade, betecknas framstegens olikhet på det sätt: a) att en enhet gifves för hvarje kurs, så att en lärjunge i första kursen får 1, i andra 2 o. s. v., då den som avslutat och tagit examen i fjerde kursen får 5 såsom högsta kunskapsnummer med afseende blott på genomgångna examina i ämnet; b) att de sjungande dessutom erhålla särskilda kunskapsnummer för sångfärdighet, så att de inom första kursen, med afseende på större eller mindre framsteg deri, erhålla antingen 1, som gifves nybegynnare, så snart han kan efter gehör sjunga ett antal af minst sex enkla melodier, hvaraf hälften koraler och hälften visor, eller 2, när alla till kursen hörande öfningar äro genomgångna, vidare inom andra kursen 3, inom tredje kursen 4, inom fjerde kursen 5, samt att läraren för sådana lärjungar, som avslutat alla musikexamina, men fortfarande deltaga i sångöfningarne, må ytterligare, i mån af framsteg och flit, kunna öka denna kunskapsnummer till 6 eller 7.

B) De betygssiffror, hvar lärjunge sålunda i de särskilda läroämnena samtidigt erhållit, sammanläggas af Rektor till ett enda tal, hvilket utgör hans allmänna kunskapsbetyg (kunskapsnummer) (*Stadg. §. 43. b*).

§. 55.

Vid hvar termins slut gifva vederbörande lärare åt de lärjungar, hvilka blifvit såsom undervisare använde, betyg för hvarje särskilt ämne öfver deras dervid ådagalagda skicklighet och nit. Detta betyg betecknas med

2 för berömlig } skicklighet och nit att undervisa;
1 för godkänd }

samt införes på de betygslistor, som af lärarne till Rektor öfverlemnas.

§. 56.

Efter hvarje termins slut besörjer Rektor tryckningen af en förteckning öfver lärjungarne efter den ordning, som vid terminens afslutning blifvit dem emellan bestämd, upptagande för hvar lärjunge hans ålder, dagen då han intogs i skolan och då han uppflyttades i klassen, jemte hans för den sistförflutna terminen erhållna betyg öfver uppförande, flit och framsteg i kunskaper.

§. 57.

När en lärjunge blifvit förhörd och godkänd i högsta kursen af hvarje läroämne och skolan sålunda fullständigt genomgått, bör han, för betygs erhållande, af Rektor hos Direktionen anmälas till afgangsförhörs undergående. Der- efter utsätter Direktionen dag till denna förrättning, hvarvid någon af hennes ledamöter bör tillstädesvara (*Stadg.* §. 45).

§. 58.

Lärjunge, hvars vårdare anmäler honom till afgang ur skolan, innan han henne fullständigt genomgått, varde entledigad från den tid, som i anmälan uppgifven är.

Åskas för sådan lärjunge kunskapsbetyg, må han, inom en månad från afgangsdagen, för berörde ändamål förhör undergå, på sätt §. 60 stadgar. (*Stadg.* §. 45).

§. 59.

När Direktionen utsatt fullständigt afgangsförhör, kungör Rektor i allmänna tidningarna, på hvad tid detsamma kommer att hållas.

Då pröfvas lärjungens insigter i alla de ämnen, hvari han i skolan njutit undervisning, äfven sådana, hvilkas studerande upphört uti en eller annan klass nedom den öfversta. Dock må fordringarne vid detta förhör icke afse fullständig repetition af allt hvad i de lägre klasserna blifvit läst af hvarje ämne, utan fastmera hufvudsakligen utrönandet af lärjunges mogenhet. Den ordning, hvari lärjungen skall i de särskilda läroämnena förhöras, tillkännagifves genom anslag på yttre sidan af skolans dörr.

Sedan lärjungen förhöret undergått och lärarne sina vitsord om hans insigter meddelat, gifver Direktionens när-

varande ledamot eller Rektor tillkänna beskaffenheten af hans erhållna afgångsbetyg och entledigar honom från skolan.

§. 60.

Afgångsförhör med lärjunge, som skolan ofullständigt genomgått, anställles icke i något läroämne för högre kurs än den, i hvilken han förut blifvit af vederbörande lärare förhörd och betyg undfått. Hvilka dessa kurser äro, skall i afgångsbetyget utsättas.

§. 61.

Afgångsförhör må ej med flera än 4 lärjungar samtidigt anställas.

§. 62.

a) Betyg öfver godkända kunskaper bestämmes, efter af-
lagdt afgångsförhör, af hvarje lärare för de särskilta äm-
nen, uti hvilka han undervisat, samt inskrifves i afgångs-
betyget med begagnande af någotdera bland nedanstående
vitsord, nemligen:

Berömliga	} insigter.
Med beröm godkända	
Godkända	

b) Betyg öfver uppförande och flit bestämmas af rektor
och lärarne gemensamt, med behörigt afseende på hvarje
lärjunges förhållande, samt utmärkas med de vitsord för
hvardera, hvilka i §§. 53 och 55 stadgade äro.

§. 63.

Lärjunge, som utan afgångsförhör lemnar skolan, er-
håller endast betyg öfver uppförande och flit, samt bevis
om huru lång tid han i skolan tillbragt och till hvilken
klass han framskridit.

F.

**Ordning och Tukt. Förhållande till
hemmet.**

(Jemf. Stadg. §§. 47—58).

§. 64.

Från den allmänna skolsalen må under lärotimmarne
inga lärjungar skiljas, för att uti särskilt rum sysselsättas

(enligt *Stadg.* §. 48 b), med mindre behovet för fleres gemensamma undervisning sådant kräver och flere lärare äro samtidigt i skolan tillstådes.

§. 65.

I lärosalen inställa sig lärjungarne så tidigt, att de hinna, före undervisningens början, ur sina bokskåp framtaga och i ordning lägga sina böcker m. m. samt kunna, när tecken gifves, att lärotimman är inne, genast uppställa sig på led, hvar och en efter den ordning, han inom klassen innehar, afvaktande lärarens eller vederbörande ordningsmans (§. 74) tecken till hvad vidare företagas skall.

§. 66.

Då morgonandakten skall hållas kl. $\frac{1}{2}$ 8 f. m., begifva sig lärjungarne efter lärarens föreskrift, hvar och en till sin sångstämma och församlas i en ordnad krets framför lära-

- ren. Sedan förrättas bön i följande ordning:
- a) Vid gifvet anslag på skolans musikinstrument af en bland lärjungarne, sjunges af alla en psalmvers;
  - b) Läraren läser med hög röst bönen *Fader vår*;
  - c) Öfverste ordningsmannen uppläser en psalm och läraren ett stycke ur den Heliga Skrift, hvaröfver han gör en enkel utläggning.

§. 67.

Efter slutad morgonbön inlägga lärjungarne, på gifvet tecken, sina psalmböcker och biblar, samt begifva sig hvar och en till sin plats vid det läsebord, läraren honom anvisat.

§. 68.

Kl. 9 f. m. får ungdomen fem minuters ledighet. Genom vanligt tecken tillkännagifves både när den inträder och när den upphörer.

Samma ledighet gifves ungdomen kl. 12 middagen och kl. 4 e. m. måndag, tisdag, torsdag och fredag, samt kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m. och kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m. onsdag och lördag (*Stadg.* §. 51).

§. 69.

Kl. 10 f. m. upphörer vid gifvet tecken undervisningen. Lärjungarne inlägga då sina böcker m. m. och upp-

ställa sig åter, såsom i §. 65 förmåles. Läraren inhämtar af ordningsmännen uppgift på de frånvarande och antecknar dem uti frånvaroslängden, sedan han om riktigheten förvisst sig genom jämförelse mellan skolans hela lärjungantal och det som uppgifvits, dels af förste ordningsmannen på samtelige närvarande (§. 74), dels af honom och öfrige ordningsmän på de frånvarande inom hvar klass. Läraren gifver derefter lärjungarne tillstånd att åtskiljas.

Hvad i denna §. är föreskrifvet, iakttages hvarje gång läsningen afbrytes för att samma dag på bestämd tid ånyo fortsättas.

§. 70.

När undervisningen i skolan för dagen upphör, inlägga lärjungarne sina böcker m. m. och sätta sig klassvis, hvar och en på anvisad plats. Läraren inskrifver för dagen sin namnteckning i de närvarandes anmärkningsböcker, upptecknar de frånvarande och gör afslutningen, i det han:

- a) uttryckligen tillspörjer, först ordningsmännen, och sedan de öfriga lärjungarne, om de hafva något att anmäla;
- b) undersöker rätta sammanhanget med de fel och tilldragelser, som påkalla hans uppmärksamhet;
- c) afgör om och i hvad mån någon lärjunge felat, samt uppskrifver såväl i anmärkningsliggaren, som i vederbörande lärjungars anmärkningsböcker de varningar eller anmärkningar, hvartill de gjort sig förfallne (§. 78);
- d) förkunnar enligt de i anmärkningsliggaren gjorda anteckningar, hvilka lärjungar under dagens lopp erhållit anmärkningar.

§. 71.

Tillsyningsman (*Stadg.* §. 50, *b*) kan antingen utses bland de lärjungar, som höra till de vid samma bord sittande läslagen, eller bland de äldre, samt ombytas, så ofta läraren för godt finner. Tillsyningsmannen är närmast ansvarig för ordningen under lärotimmarne vid det bord, der han är tillsatt.

§. 72.

Rektor tillsätter ordningsmän inom de särskilda klasserna för en månad i sender (*Stadg.* §. 52).

§. 73.

Ordningsmännen åligger:

- a) att mottaga och om händer hafva sina klasskamraters anmärkningsböcker;
- b) att anteckna de lärjungar, som icke på bestämd tid infunnit sig, samt tillhålla de närvarande, att rena och snygga vid gifvet tecken uppställa sig på ledet och intaga sina platser;
- c) att om någon i dessa eller andra afseenden felar emot ordning eller skick, sådant hos vederbörande lärare vid avslutningen för dagen uppgifva. Enahanda anmälan må likväl äfven ske under lärotimmarne eller vid deras slut, derest särskilda omständigheter dertill föranleda.

§. 74.

Öfversta klassens ordningsman, som tillika är hela skolans, har såsom sådan, närmast lärarne, allmän tillsyn öfver ordning och skick inom densamma.

Honom åligger:

- a) att vid lärotimmans början och slut, såväl som vid de uppehåll i läsningen, hvilka under sjelfva lärotimmarna böra enligt §. 69 ega rum, gifva tecken, när lärjungarna skola uppställa sig på ledet, eller intaga sina platser, eller få lemna dem;
- b) att när lärjungarne vid hvarje lärotimmans början och slut äro uppställda på ledet, räkna deras antal, samt uppgifva detta för läraren;
- c) att efter förmåga afstyra oordningar och derest sådana ändock förefalla, som kräfva lärarens beifran, men icke af de öfriga ordningsmännen till rättelse uppgifvits, anmälan derom hos den avslutande läraren eller vid behof hos Rektor göra.

§. 75.

Ordningsmännen ställa sig i öfrigt till noggrann efterrättelse de föreskrifter, som Rektor finner nödigt att dem i afseende på deras befattningar meddela.

§. 76.

Hvarje lärjunge bibehåller under hela sin skoltid det bokskåp, honom vid intagningen tilldelats. Den nummer,

hvarmed det är märkt, kallas hans nummer och användes för korthetens skull äfven, såväl af lärarne vid de frånvarandes upptecknande uti frånvaroslängden, som i sådant hänseende likaledes af ordningsmännen vid deras uppnämmande.

§. 77.

Lärjunge åligger, utom hvad i Stadgan §. 47 föreskrifvet är:

- a) att i rättan tid (hvarken för tidigt eller för sent) begifva sig till och ifrån skolan, eller de öfningar hon föreskrifver;
- b) att sorgfälligt vårda både skolans och egna tillhörigheter;
- c) att på alla sina böcker, kartor, taflor m. m., som i skolan begagnas, hafva sitt namn antecknad;
- d) att icke efter lärotimmarnes slut lemna sina tillhörigheter liggande framme i skolrummet, utan alltid, så framt de ej medtagas till hemmet, ordentligt inlägga dem till förvaring i de skåp eller på de ställen, som dertill anvisas.

§. 78.

Då lärare anser munteliga föreställningar icke vara tillräckliga att verka rättelse, gifver han lärjungen anmärkning, d. ä. antecknar hans fel, såväl i anmärkningsloggaren, som i gossens anmärkningsbok (*Stadg.* §. 55).

Anmärkningen innehåller efter felets beskaffenhet, som af läraren pröfvas, antingen en varning och utmärkes med (1), eller en tillrättavisning i 3:ne grader, betecknade med siffrorna 1, 2, 3.

§. 79.

- a) Lärjunge skall vid läsningens slut hvarje vecka hemtaga sin anmärkningsbok, att uppvisas för vårdare, hvarefter boken af gossen, så snart han till skolan återvänder, dit medföres och till klassens ordningsman öfverlemnas.
- b) Är någon lärjunge för sjukdom eller annan orsak frånvarande, så att han sjelf ej kan sin anmärkningsbok från skolan hemtaga, åligger det vårdare, att efter läsningens slut för veckan låta boken afhämta, på det att hon, vederbörligen påtecknad, må af lärjungen till skolan medföras, när han dernäst dit återvänder.
- c) Saknas vårdares påteckning, anses lärjungen hafva uraktlåtit sin bok framvisa.

§. 80.

Af lärjungarnes vårdare fordras vidare:

- a) att de, då sjukdom afhåller lärjunge ifrån skolan, sådant genast för vederbörande lärare anmäla, och, om lärjungen längre tid än till veckans slut behöfver uteblifva, denna anmälan första lördagen i hvarje vecka förnya;
  - b) att ej för andra orsaker låta gossen, utan Rektors tillstånd, från skolan uteblifva;
  - c) att påse lärjungens anmärkningsbok, och till bevis att sådant skett, sitt namn för söndagens datum inskrifva.
- Slutligen önskas:
- d) att vårdare genom besök i skolan, isynnerhet vid de tillfällena, då lärjungen offentligen förhöres och då terminerna avslutas (*Stadg.* §§. 53—56), göra sig närmare underrättade om hans framsteg, flit och uppförande.

§. 81.

Endast för illamående, må den närvarande läraren gifva gosse tillstånd att lemna skolan. Rektor må blott för högst tvenne dagar lemna tillstånd att frånvara undervisningen. Längre ledighet må ej, utan Rektors anmälan hos Direktionens Ordförande och dennes bifall dertill, någon lärjunge tillstädjas.

§. 82.

När aga skall tilldelas (*Stadg.* §. 57), sker det vid lärotimmans slut af den lärare, som gifvit anmärkningen, i ett särskilt rum bredvid lärosalen, under det lärjungarne ännu äro i lärosalen samlade.

Innehåll.

Förord	Sid. 3.
A. Allmänna föreskrifter för Rektor och Lärare. §§. 1—13.	„ 5.
B. Läroplan. §§. 14—29.	„ 11.
C. Intagning. §§. 30—37	„ 18.
D. Flyttning. §§. 38—42	„ 20.
E. Pröfningar och Förhör. Betyg. §§. 43—63.	„ 21.
F. Ordning och Tukt. Förehållande till hemmet. §§. 64—82.	„ 27.
